

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se, s.sof@regeringskansliet.se

S2025/01291

2025-10-21

Bris yttrande över utredningen "Hem för barn och unga", SOU 2025:84

Bris ställningstagande

- **Bris tillstyrker** utredningens förslag gällande kunskapskrav för reformen som presenteras i kapitel 6.3.
- **Bris tillstyrker** utredningens förslag gällande differentiering av hem för barn och unga som presenteras i kapitel 7. Bris föreslår dock en annan benämning för kategorierna av hem, se vidare nedan.
- **Bris tillstyrker** utredningens förslag gällande barns tillgång till hälso- och sjukvård och utbildning som lämnas i kapitel 8.
- **Bris tillstyrker** utredningens förslag om särskilda befogenheter som presenteras i kapitel 9, med undantag för förslaget om underrättelseskyldighet vid fysiska ingripanden enligt 9.6.2, se vidare nedan.
- **Bris tillstyrker** utredningens förslag om tillstånd och tillsyn som presenteras i kapitel 10.

1. Inledning och övergripande synpunkter

Utredningen "Hem för barn och unga" har haft ett komplext och viktigt uppdrag att se över en reform av HVB-hem. Utredningens fokus har varit att utreda en ökad differentiering av vården samt se över möjligheterna att införa särskilda befogenheter på HVB. Bris har deltagit som expert i utredningen och är positiva till utredningens barnsyn och ambition att bidra till en förbättrad samhällsvård för barn. Detta kommer särskilt till uttryck i att utredningen valt att involvera barn på ett föredömligt sätt, genom såväl verksamhetsbesök, intervjuer med barn, enkäter till barn som referensgrupper med barnrättsorganisationer. Bris ser även att barns synpunkter har tillmätts betydelse i utformningen av de förslag som nu presenteras exempelvis i frågan om antal barn per enhet och kraven på personal. Bris hoppas att detta arbetssätt kan tjäna som förebild för framtida statliga utredningar.

Bris tillstyrker i princip samtliga av utredningens förslag och menar att utredningen, inom ramen för sina direktiv, har landat i välavvägda och välgrundade bedömningar.

Samtidigt vill Bris problematisera några övergripande aspekter. Det pågår för närvarande flera parallella utredningar som berör barn i samhällets vård, bland annat översynen av Statens institutionsstyrelse (SiS), en pågående utredning som ser över fler kvalitativa vårdplatser inom samhällsvården samt en översyn av tvångsvården av barn (LVU). Det finns en risk att dessa reformer utvecklas utan tillräcklig samordning, vilket kan försvåra en sammanhållen och likvärdig samhällsvård. Därtill besvarar inte den aktuella utredningen de mer grundläggande frågorna om institutionsvårdens organisering och struktur, som hur hemmen ska fördelas geografiskt och i vilken omfattning de fortsatt ska drivas i privat regi. Dessa övergripande frågor menar Bris är avgörande för att säkerställa en likvärdig vård och en vård som faktiskt gör skillnad för alla barn i landet.

2. Om behovet av institutionsvård

En placering av ett barn utanför hemmet är ett oerhört stort ingrepp i ett barns liv. Bris delar bedömningen att familjehem som utgångspunkt alltid ska vara förstahandsalternativet vid placering av barn utanför det egna hemmet. Institutionsvården ska finnas som ett verktyg för socialtjänsten i de fall ett barn har behov av särskild behandling eller stöd som inte kan tillgodoses på annat sätt. Det är därför viktigt att institutionsvården är trygga hem som håller hög kvalitet och att den utformas så att den faktiskt bidrar till konkret förändring och utveckling för barnet.

Utredningens ambition att institutionsvården ska vara en plats för socialt arbete, där möten mellan barn och personal blir en arena för motivation och positiv förändring, är väsentlig och något Bris fullt ut delar. Det kräver dock reella satsningar på resurser, kunskap och personal samt en tydlig och gemensam syn på institutionsvårdens syfte och mål. Utredningen föreslår bland annat ekonomiska satsningar för att reformen ska få verkligt genomslag. Här vill Bris särskilt uppmana regeringen att säkerställa de ekonomiska resurser som krävs.

När det gäller kunskap instämmer Bris i utredningens bedömning att statliga insatser behövs för att kunskap om god institutionsvård tas fram och görs tillgänglig. För att kunna avgöra om reformen faktiskt bidrar till tryggare hem för barn och unga är det viktigt att uppföljning och utvärdering, som utredningen föreslår, genomförs.

Bris synpunkter över utredningens förslag

3. Om nationellt uppdrag att stödja, följa upp och utvärdera reformen (kapitel 6.3 i utredningen)

Utredningen föreslår en reform av dagens HVB-hem till Hem för barn och unga (HBU). Utredningen skriver att tre former av kunskap behövs i reformen från HVB till HBU: kunskap för att genomföra reformen, kunskap för fortsatt utveckling av vårdens innehåll samt kunskap om reformens resultat. Bris tillstyrker utredningens förslag i dessa delar och välkomnar att behovet av kunskap betonas.

Bris vill särskilt understryka två aspekter vad gäller kunskapen. För det första ser vi att det kunskapsstöd som finns idag, bland annat hos Socialstyrelsen, inte alltid kommer befintliga HVB-hem till godo. Detta handlar dels om kulturfrågor, dels synen på barn. Bris vill betona att kunskapen inte får stanna hos ledning eller föreståndare utan måste genomsyra hela verksamheten, hos dem som i vardagen möter barnen. Det är därför viktigt att utvärderingen av kunskapsstödet också omfattar frågan om stödet faktiskt leder till förändring i arbetet och i mötet med barn.

Vidare vill Bris understryka vikten av att kommande utvärderingar vid behov leder till faktiska förändringar. Idag visar utvärderingar och rapporter stora brister i användningen av befintliga befogenheter inom SiS, särskilt avskiljningar, som kan leda till omfattande våldsanvändning. Trots allvarliga brister och risker för barnets trygghet har lagstiftningen på SiS inte reviderats. Det är därför angeläget att beredningen av lagstiftningen för HBU tar fram en tydlig plan för uppföljning och hur eventuella justeringar av lagstiftningen ska hanteras. Precis som utredningen påpekar bör regeringen ta ställning till behovet av lagändringar om befogenheterna inte leder till trygg och säker vård för barn.

4. Vårdens differentiering och utformning (kapitel 7 i utredningen)

En placering av ett barn på institution måste motiveras av barnets behov och leda till en faktisk positiv förändring för barnet. Forskning visar att detta inte alltid sker idag, och ett av problemen är att barn med mycket olika behov och åldrar blandas. Bris ser därför positivt på utredningens förslag om ökat inslag av differentiering i vården, med syfte att säkerställa att barn får vård som är bättre anpassad till deras individuella förutsättningar och behov.

Samtidigt behöver differentieringen balanseras så att systemet inte blir för binärt. Barn kan ofta ha flera stödbehov samtidigt, som var för sig skulle kvalificera för vård i ett specialiserat hem. Bris ser här en risk att det med differentieringen kan skapas stuprör där det kan uppstå konflikter kring vilket behov som får väga tyngst vid placering. I slutändan kan det leda till att inte alla barnets hjälpbehov tillgodoses. Dessutom har socialnämnden inte alltid en heltäckande bild av barnets behov vid en placering, vilket kan försvåra rätt val i en mer differentierad vård. Det är därför avgörande att bedömningen av vårdbehov och val av insats grundas på en samlad och fullständig bild av barnets situation och att den är tydligt förankrad i barnets perspektiv och individuella behov.

Det är positivt att utredningen föreslår en indelning i kategorier samt tydliggör behovet av åldersindelning och mindre enheter, i linje med vad barn själva framfört. Bris vill dock lyfta att tillgången till vård på institution redan idag är ojämlik och ser en uppenbar risk att placeringar i praktiken ändå kommer att styras mer av tillgänglighet och kostnad än av barnets faktiska behov. Detta behöver tydligt finnas med i framtagandet av kunskapen om reformens resultat.

4.1 Tre kategorier av hem (kapitel 7.1 i utredningen)

Bris tillstyrker förslaget om tre kategorier av hem, men vill understryka behovet av tydlighet kring hur dessa kategorier ska tillämpas i praktiken. Det är viktigt att undvika att den generella kategorin blir alltför bred och riskerar att fungera som en "slasktratt" för barn med olika och komplexa behov. Bris bedömer att utredningens förslag om att socialnämnden alltid först ska utgå från barnets behov av specialiserad vård, för att sedan bedöma behov i annat hem är bra, och ser det som angeläget att denna bedömning säkerställs i praktiken.

Bris föreslår också att kategoriernas benämningar ses över. Utredningen föreslår tre kategorier; *Hem för barn och föräldrar*, *Generella hem för barn och unga* samt *Specialiserade hem för barn och unga*. Ordet "generellt" är problematiskt och signalerar inte att det rör sig om en avancerad institutionsvård som det faktiskt är. I stället föreslår Bris att kategorin "Generella hem för barn och unga" byter namn till *Hem för barn och unga*, medan den tredje kategorin behåller namnet *Specialiserade hem för barn och unga*.

Vidare bör begrepp som "begynnande missbruk" och "socialt nedbrytande beteende" definieras tydligare för att undvika godtyckliga tolkningar. Bris ser en risk att socialnämndens beslut vid placering inte alltid baseras på en fullständig bild av barnets behov, utan att tillgången till hem i stället blir styrande. Frågor om geografisk närhet, gruppsammansättning och kostnad kan då väga tyngre än vilken kategori och vilket vårdinnehåll som bäst matchar barnet.

4.2 Antalet enheter och barn per enhet samt åldersgränser (kapitel 7.2 - 7.4 i utredningen)

Bris tillstyrker förslaget om att ett hem för barn och unga ska kunna bestå av högst tre enheter, men betonar vikten av uppföljning och utvärdering för att säkerställa att detta antal är förenligt med reformens syfte. Vidare stödjer Bris förslaget om maximalt sex barn per enhet, i linje med barns egna synpunkter i utredningen. Det är samtidigt viktigt att fortlöpande utvärdera hur gruppstorleken påverkar trygghet, stabilitet och vårdens kvalitet.

Bris delar bedömningen att en nedre åldersgräns för placering på HBU behövs. Detta särskilt mot bakgrund av att forskning visar att institutionsvård sällan är fördelaktig för yngre barn. Det behöver dock påpekas att förslaget om sju år som lägsta ålder är en väldigt låg ålder och Bris utesluter inte att den nedre gränsen kan behöva höjas till en högre ålder. Den föreslagna åldersindelningen, som innebär att barn inom ett spann om maximalt tre år får placeras på samma enhet, är ett viktigt steg för att skapa tryggare miljöer. Det är dock viktigt att denna reglering noggrant utvärderas för att säkerställa att den inte leder till oönskade uppbrott. Bris instämmer i att undantag ska kunna göras när det finns starka skäl, exempelvis för att barnet ska kunna göra klart skolåret och menar att det kan finnas anledning till ytterligare undantag, något som behöver utvärderas längre fram.

4.3 Om personalens kompetens och bemanning (kapitel 7.6 i utredningen)

För att reformen ska leda till tryggare hem för barn är personalen avgörande. Bris ser därför positivt på reformens ambitionshöjning kopplat till personalen och tillstyrker förslagen gällande personal och bemanning.

Precis som utredningen lyfter är det avgörande att personal har personlig lämplighet för uppdraget. Det är också viktigt att betona att barn själva framhåller personalens kompetens som en avgörande faktor för en god vård. Utredningen noterar att barn efterfrågar professionalism, och att personal utan utbildning tenderar att bli mer gränslös än utbildad personal med kompetens inom socialt arbete.

Bris tillstyrker förslaget om krav på tvåårig eftergymnasial utbildning inom socialt arbete för personal, samt krav på tidigare erfarenhet för att kunna anställas som föreståndare. Det är vidare positivt med krav på introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling, så att personalen kan genomföra sitt uppdrag på ett tryggt och professionellt sätt. Mot bakgrund av barns egna erfarenheter och önskemål ser Bris dock behov av att utvärdera om kraven på utbildning och kompetensutveckling är tillräckliga. Det finns en risk att kraven är för lågt satta och kan behöva justeras. Samtidigt vill Bris understryka att utbildning i sig inte ensamt avgör lämpligheten för ett yrke som kräver hög grad av stabilitet, empati, trygghet och förmåga att skapa ramar för barn i utsatthet. Bris betonar därför vikten av att personalens samlade kompetens noggrant följs upp och utvärderas.

Utredningen föreslår vidare att krav på psykologkompetens regleras och att varje HBU ska ha tillgång till psykolog. Bedömningen av behovets omfattning och hur tillgången ska ordnas föreslås ligga på respektive HBU. Mot bakgrund av barns uttryckta behov ser Bris med oro på att ansvaret för att identifiera och tillgodose behovet läggs på verksamheterna själva. Detta är särskilt problematiskt eftersom finansiering och målsättningar kan variera stort mellan olika HBU som både är privata och offentliga. Bris anser därför att den faktiska tillgången till psykolog bör följas upp och utvärderas. Om utvärderingen visar att tillgången inte är tillräcklig ser Bris behov av tydligare reglering av psykologkompetensen på HBU.

Bris tillstyrker utredningens förslag om bemanning och välkomnar att behovet av tillräcklig personalstyrka tydligt betonas som en förutsättning för trygg vård. Under utredningens gång har bland annat fackförbundet Vision framfört värdefulla synpunkter om vikten av att personal inte arbetar ensam. Bris understryker därför vikten av att även personaltätheten utvärderas, för att säkerställa att de föreslagna kraven leder till den eftersträlvade kvalitetshöjningen. Av trygghetsskäl kan det dessutom vara viktigt att barn inte lämnas ensamma med en personal under natten. En högre bemanning bidrar inte bara till ökad säkerhet för personalen, utan skapar också en miljö där barn känner sig trygga och där situationer kan hanteras professionellt och transparent.

Regeringen bör framöver föra en nära dialog med både fackförbund och barnrättsorganisationer om hur reformen påverkar personalens kompetens, bemanning och möjligheter att skapa en tryggare vård för barn.

5. Tillgång till hälso- och sjukvård samt utbildning (kapitel 8 i utredningen)

Bris tillstyrker samtliga förslag som syftar till att stärka barns tillgång till både skola och vård och är positiva till att utredningen tittat på dessa delar trots att de inte ingick i direktivet. Utredningen framhåller att barn i samhällsvård är en särskilt utsatt grupp med varierande behov och förutsättningar. Barn som vårdas utanför det egna hemmet har betydligt fler hälsoproblem och större behov av hälso- och sjukvård än andra barn. Detta är, liksom utredningen påpekar, välkänt sedan tidigare. Det är därför anmärkningsvärt att vården för barn i samhällsvård fortfarande brister i den omfattning som den gör.

Det är särskilt positivt att förslagen förtydligar regionernas ansvar för hälsoundersökningar av barn placerade på HBU samt vem som bär kostnaden för vården. Bris välkomnar också att utredningen understryker vikten av nära dialog mellan socialnämnden och hälso- och sjukvården. Bris ser vidare att upprättandet av en individuell vårdplan är en central del för att identifiera barnets vårdbehov. Av den anledningen ser Bris positivt på att regionen åläggs ersättningsansvar om en vårdplan inte upprättas. För att barnets vårdbehov ska kunna tillgodoses krävs en god, nära och tillgänglig vård. Idag finns brister, och det är angeläget att dessa åtgärdas för att säkerställa placerade barns rätt till vård.

När det gäller barns skolgång konstaterar utredningen, liksom Bris, att skolgången för placerade barn ofta brister. Bris vill understryka att en god skolgång är en extremt viktig skyddsfaktor, särskilt för barn i samhällsvård. Utredningen föreslår några viktiga förändringar, exempelvis en skyldighet för socialnämnden att underrätta den kommun där ett barn placeras, om behov av skolplats. Bris hade dock gärna sett att förslagen gick ännu längre för att möta befintliga utmaningar, exempelvis krav om att placerade barn måste garanteras skolplats inom en viss tid. I den fortsatta beredningen av reformen av HVB vill Bris därför betona vikten av att frågan om placerade barns rätt till skolgång utreds vidare

6. Särskilda befogenheter (kapitel 9 i utredningen)

Utredningen har haft till uppgift att analysera behovet av befogenheter för personal vid hem för barn och unga. Bris vill betona att dessa befogenheter i praktiken innebär utökat tvång mot barn i en redan begränsad miljö med lite insyn. Erfarenheterna från SiS visar tydligt hur befogenheterna riskerar att missbrukas och leda till ökat våld. Bris menar därför att en mycket restriktiv hållning är nödvändig och att det förebyggande arbetet måste vara i fokus.

Samtidigt delar Bris uppfattningen att avsaknaden av tydliga ramar där personalens befogenheter är en del idag kan skapa otrygghet, både för barn och personal. Därför

tillstyrker Bris förslaget om en ny lag om befogenheter, förutsatt att utredningens övriga förslag för att höja kvaliteten på vården genomförs. Befogenheterna måste vara noggrant avgränsade och alltid följas av starka rättssäkerhetsgarantier och garantier för efterlevandet av barnets rättigheter.

6.1 Särskilt om socialnämndens befogenheter (kapitel 9.7 i utredningen)

Bris tillstyrker att socialnämnden ska kunna besluta om provtagning och begränsning av elektroniska kommunikationstjänster. Precis som utredningen understryker är det avgörande att befogenheterna inte används för att bestraffa barn, utan endast när det är nödvändigt för att kunna ge bästa möjliga vård. Befogenheterna måste dock noggrant följas upp och utvärderas för att säkerställa att de används proportionerligt och i rätt syfte. Dessutom behöver det utvärderas om befogenheterna bör ligga på socialnämnden och hur det i praktiken fungerar när personalen ska verkställa socialnämndens beslut.

6.2 Särskilt om föreståndarens befogenheter (kapitel 9.8 i utredningen)

Utredningen föreslår att föreståndare ska kunna besluta om omhändertagande av otillåtna föremål, kroppsvisitation, rumsvisitation samt uppmaning till provtagning vid misstanke om påverkan. Bris tillstyrker samtliga föreslagna befogenheter och bedömer att utredningen gjort noggranna överväganden kring vilka situationer som kan uppstå och hur dessa bäst bör regleras för att skapa en trygg vård. Barn har själva uttryckt att otryggheten på institutioner ofta hänger samman med förekomsten av bland annat droger. Precis som utredningen konstaterar är detta en del av det tillsynsansvar som följer med att ta över föräldraansvaret, och det bör därför ligga inom personalens befogenheter att säkerställa att barn inte bär eller hanterar droger eller andra skadliga föremål.

Samtidigt understryker Bris att befogenheterna endast kan bidra till tryggare hem om alla andra förutsättningar är uppfyllda. Det krävs ett systematiskt förebyggande arbete, hög kompetens och erfarenhet hos personalen, samt tydliga ramar, rutiner och en omsorgsfull kultur. Endast då kan befogenheterna användas på ett sätt som stärker barnets trygghet och inte riskerar att missbrukas.

När det gäller kroppsvisitation vill Bris särskilt framhålla vissa överväganden. Bris har övervägt att avstyrka befogenheten, eftersom den innebär en betydande inskränkning i barnets rätt till privatliv. Samtidigt bedömer vi att behovet av säkra och trygga miljöer är grundläggande för en god vård. Om rumsvisitation tillåts men kroppsvisitation inte får genomföras, kan det uppstå situationer där farliga föremål inte kan omhändertas om barnet bär dem på kroppen. En sådan obalans skulle kunna äventyra säkerheten på boendet.

Utredningen föreslår att två personer ska närvara vid en kroppsvisitation, vilket Bris ser utmaningar i. Å ena sidan kan detta skapa trygghet och säkerställa insyn om något inträffar. Å andra sidan finns en risk att barnet upplever sig övervakat eller ifrågasatt. Det kan även vara problematiskt att barnet ombeds välja vem som ska genomföra visitation, eftersom makt,

tillit och relationer påverkar upplevelsen. Barnet kan uppleva att valet riskerar att påverka relationen till andra vuxna negativt.

Dessa aspekter behöver därför noggrant följas upp och utvärderas i samband med att befogenheterna implementeras. Bris vill också uppmärksamma att föreståndaren enligt förslaget har beslutanderätt för de flesta befogenheter. Tillit mellan barn och personal är avgörande för att bygga förtroende, skapa struktur och säkerställa att vården blir meningsfull och förändringsinriktad.

Bris har förståelse för de avvägningar utredningen gjort för att beslut om befogenheter ska vara praktiskt tillämpliga, men betonar att detta blir en central fråga vid uppföljningen av reformen. Det kan finnas behov av att framöver justera vilka funktioner som ska fatta beslut om befogenheterna, för att värna relationerna mellan barn och personal. Viktiga frågor att följa är hur tilliten till personalen kan bevaras när befogenheter används, hur personalen arbetar förebyggande för att undvika att de behöver tillämpas, samt hur relationen och ansvarsfördelningen mellan socialnämnden och föreståndaren säkerställs i relation till barnet.

6.3 Särskilt om underrättelseskyldighet vid fysiska ingripanden (kapitel 9.6.2 i utredningen)

Bris delar utredningens bedömning att fysiska ingripanden inte bör föras in som en särskild befogenhet i den föreslagna lagen om särskilda bestämmelser för vård vid hem för barn och unga. Samtidigt förstår Bris utmaningen med att det idag råder oklarhet kring vad som faller under personalens tillsyns- och omsorgsansvar vad gäller fysiska ingripanden. Det är givetvis problematiskt om denna oklarhet leder till passivitet från personalen, vilket kan innebära att både barn och personal far illa.

Att, som nu föreslås, införa en reglering om underrättelseskyldighet när fysiska fasthållanden har skett ser Bris dock inte som en lösning på problemet. I praktiken innebär det att man inför en underrättelseskyldighet för något som inte anses vara en befogenhet i lagen, vilket riskerar att skapa än större otydlighet för personalen. Som framgår av författningskommentarerna till den föreslagna bestämmelsen är regleringen inte tänkt som en utökning av handlingsutrymmet för fysiska ingripanden, men Bris ser att den i praktiken kan få just den effekten.

Bris avstyrker därför förslaget om en underrättelseskyldighet i 8 § i lagen om särskilda bestämmelser för vård vid hem för barn och unga. I stället menar Bris att det behövs kunskap och tydligare riktlinjer kring vilka fysiska ingripanden personalen har rätt och skyldighet att vidta inom ramen för omsorgs- och tillsynsansvaret.

7. Tillstånd och tillsyn (kapitel 10 i utredningen)

Bris tillstyrker samtliga delar av utredningens förslag gällande tillstånd och tillsyn och välkomnar särskilt den tydliga ambitionshöjning som ska genomsyra IVO:s tillsynsuppdrag.

Förslaget om att tillstånd ska krävas för den nya vårdformen samt att dessa tillstånd ska förnyas vart femte år är positivt. Tillsynen är en avgörande komponent för att säkerställa att institutionsvården håller hög och jämn kvalitet samt att barns rättigheter tillgodoses.

Idag är det känt att det föreligger betydande brister i IVO:s uppdrag. För att den tydliga ambitionshöjningen ska få önskat genomslag måste myndighetens arbete stärkas både i omfattning och kvalitet. Det är särskilt viktigt att tillsynen omfattar barns egna erfarenheter av vården, personalens kompetens och kontinuitet samt hur det förebyggande arbetet bedrivs. En tillsyn som enbart fångar ögonblicksbilder riskerar att missa systematiska brister.

Det är även positivt att utredningen anger vad tillsynen ska innehålla, men Bris betonar vikten av att barnkonventionens principer genomsyrar tillsynen i praktiken, med fokus på barnets bästa, delaktighet, trygghet och rätt till omsorg. Bris vill särskilt understryka behovet av att säkerställa resurser till IVO så att myndigheten ges faktiska förutsättningar att utföra sitt uppdrag enligt de krav som ställs.

Bris ser positivt på att utredningen vill stärka IVO:s tillsynsansvar, men understryker att det även fortsättningsvis kommer att finnas en diskrepans mellan tillsynsuppdraget och den problematik som det enskilda barnet upplever. Idag har barn ingen lagstadgad rätt till egna ombud under placeringstiden, vilket Bris ser som en svaghet, särskilt för barn placerade på institution där insynen ofta är begränsad. För att motverka risken för missförhållanden är det viktigt att se över hur rätten till ombud för placerade barn kan stärkas, och Bris menar att detta bör vara en del av den fortsatta beredningen av HBU.

För närvarande pågår en statligt finansierad satsning med oberoende barnombud inom civilsamhället, som syftar till att stärka barns rättigheter i relation till det offentliga. Satsningen handlar bland annat om att stödja barn i mötet med myndigheter, både före, under och efter beslut om placering utanför hemmet. Mot bakgrund av detta ser Bris satsningen som ett exempel på en stödfunktion som skulle kunna vara viktig för barn på HBU.

8. Konsekvensanalys (kapitel 14 i utredningen)

Bris välkomnar att utredningen tydligt framhåller att reformen av HVB utgör en kvalitetssatsning som kommer att kräva ekonomiska resurser. Vi delar utredningens bedömning att investeringar i förbättrade livsmöjligheter för barn genom en stärkt institutionsvård även utgör en samhällsekonomisk besparing på lång sikt.

Bris menar att detta synsätt, att investera i barns uppväxtvillkor, bör genomsyra fler politiska beslut och reformer på nationell nivå. Som nämnts ovan behöver rätten till ombud för placerade barn stärkas, vilket är en viktig aspekt att ta med i den fortsatta beredningen av

reformen för HBU. En ombudsfunktion för placerade barn behöver även beaktas i de ekonomiska konsekvensbedömningarna.

Vidare bedömer Bris att utredningens beräkning av tillgång till psykolog på HBU kan vara underskattad. I räkneexemplet uppskattas psykologstöd till en timme per vecka och barn, vilket framstår som en låg nivå. Bris saknar också en beräkning av kostnader kopplade till psykologstöd för personal, såsom handledning och fortbildning, vilka är avgörande för en hållbar och kvalitativ vårdmiljö.

9. Avslutande synpunkter

Bris ser positivt på utredningens ambition att höja kvaliteten i institutionsvården för barn. Förslagen om differentiering och befogenheter har potential att skapa bättre förutsättningar för en kvalitativ och trygg vård, men riskerar att få motsatt effekt om de inte åtföljs av tydliga rutiner, tillräckliga resurser och hög kompetens. Det är fortsatt problematiskt att utredningen inte har omfattat frågor om bland annat huvudmannaskap, geografisk spridning och andra organisatoriska faktorer, som Bris bedömer har stor betydelse för reformens genomslag.

Bris vill avslutningsvis understryka vikten av att alla reformer inom samhällsvården för barn utgår från ett barnrättsperspektiv, och att de följas upp, utvärderas och utvecklas i dialog med de barn som berörs. Det är först när barnets perspektiv kontinuerligt tas tillvara som institutionsvården kan bli en verkligt trygg miljö, som ger barnet den vård och omsorg det har rätt till.

Föredragande i ärendet har varit Bris påverkansansvariga och barnrättsjurist Anna Dorrian.

Maria Frisk

Generalsekreterare